ONWETTIGE NEDERLANDSE CAPITULATIE 15 MEI 1940

- De Anschluss-1938 mét de overgave van Tsjechisch Sudetenland via het Akkoord van München geeft Hitler een positie voor de inval in de Lage Landen
- Daarbij de herbezetting van het Rijnland en de terugkeer van de Saar zodat het Duits veldleger kan opereren vanaf de linker Rijnoever

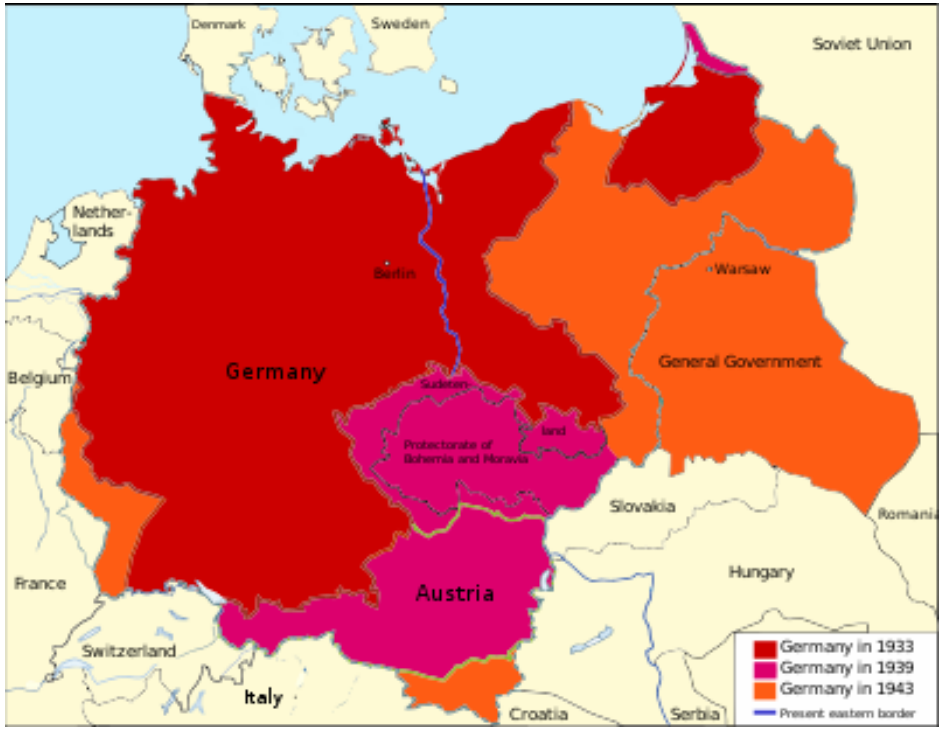

RECHTVAARDIGING VIA HET ZELFBESTEMMINGSRECHT DER NATIES

- Hitler beroept zich op het Volkenbondsstatuut dat het nationaal zelfbestemmingsrecht op basis van referenda erkent
- Hij houdt voortdurend – gemanipuleerde – plebiscieten
- Hij meent dat het Nederlandse volk ook op den duur voor aansluiting bij Duitsland zal opteren
- Daarom: geen oorlog tussen beide naties, vooral gelet op Indonesië

BURGERLIJKE REGERING MOET GEGIJZELD

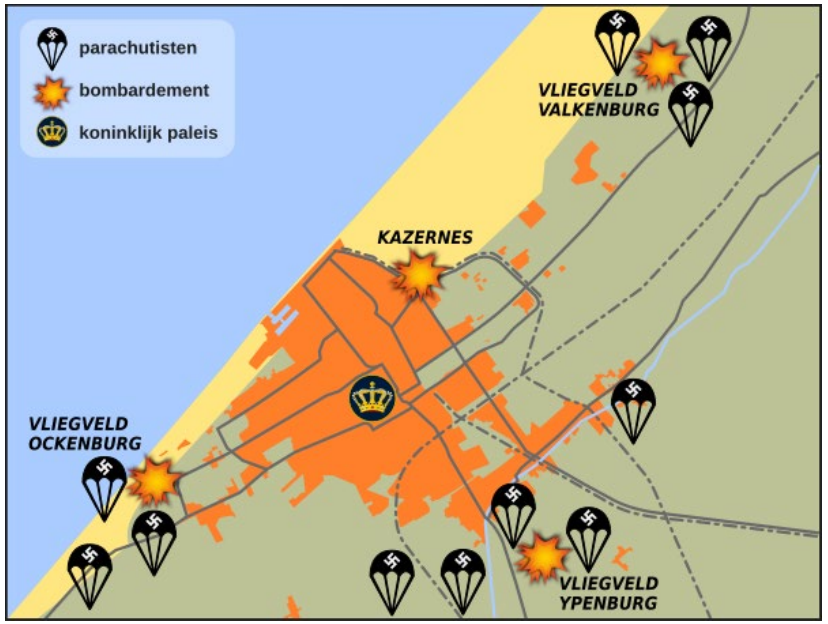

- Kabinet en koningin moeten gegijzeld worden op 10 mei 1940
- De Geer kan dan tot een integrale regeringscapitulatie worden gedwongen
- Deze zal de koloniale gebieden in West en Oost omvatten
- Met het kabinet zullen dan economische uitvoeringsarrangementen worden getroffen betreffende Het Verre Oosten, waarbij een Duitse stadhouder aldaar zal worden aangesteld

DE WESTFRIEZEN ZIJN TEUTONEN IN REINKULTUR

- Himmler is diep onder de indruk van het Oera Linda-book
- Hij beschouwt het als een Atlantische Heilsgeschiedenis ten behoeve van de Teutonen
- Zijn raadadviseur-sibbekunde Hermann Wirth weet het book academische statuur te geven
- Wereldwijd slaat het book aan

FRENOLOGISCH ONDERZOEK OP DARWINISTISCHE BASIS

- Ook Nederlandse Universiteiten kennen frenologische afdelingen
- De biotische rassenleer is nog niet verdacht
- De hoogleraar De Froe in mondiaal erkend wegens zijn verrassende schedelmetingen
- Daarom adviseert Himmler Hitler vooral geen militaire bezetting te legeren in de Lage Landen

EEN BURGERLIJKE CAPITULATIE RECHTVAARDIGT EEN CIVIELE RIJKSCOMMISSARIS

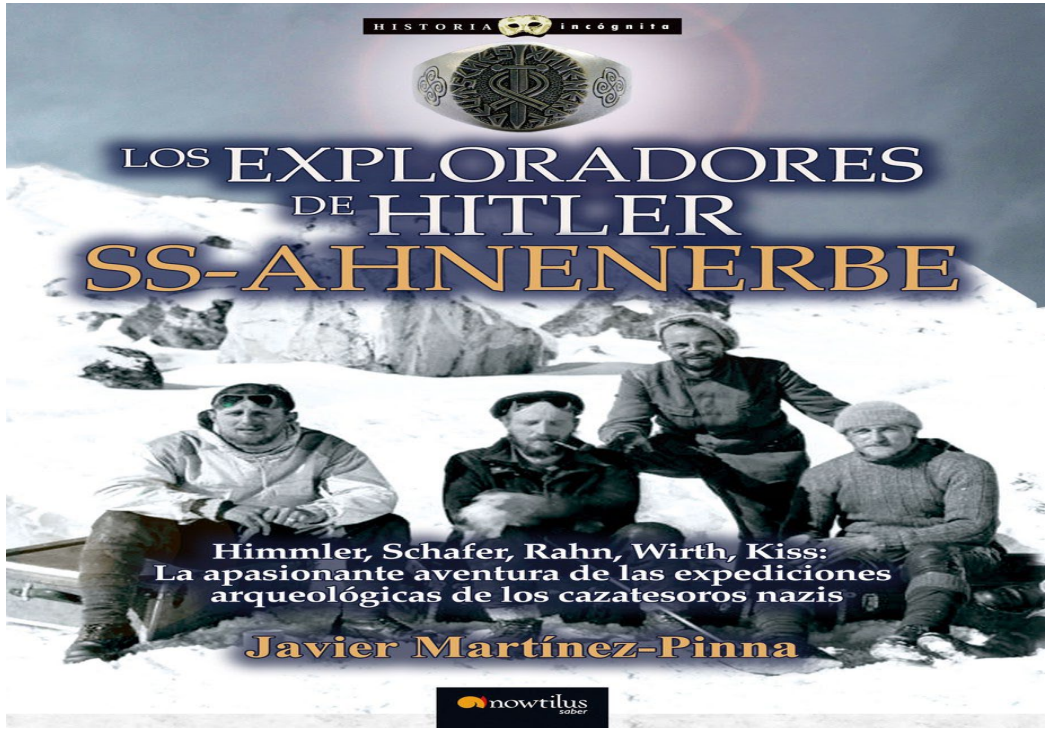

- Het OKW wordt niet ingelicht over dit burgerlijke overnameplan
- Het begrijpt niet dat het niet kan uitgaan van een oorlogstoestand in Nederland
- Hitler ziet in de ontbloting van de Peel-Raamstelling bewijs dat de Nederlanders niet met de Fransen gaan meevechten
- Het is alleen zaak de Vesting Holland te forceren met alle geweldsmiddelen

DEN HAAG AL OP 10 MEI INGESLOTEN DOOR DUITSE TROEPEN

- De Geer raakt in depressieve paniek
- Hij verschanst zich in de bunker onder het departement van Handel en Nijverheid
- Nog maar één zorg: hoe komen de ministers uit Den Haag zonder gijzeling en hoe sluiten zij wapenstilstand
- Wilhelmina is al lang van plan naar Londen te gaan wegens dynastie
- Het instabiele kabinet licht zij niet in over haar vertrek, waarvan ze Winkelman mededeling doet

HET KABINET BESLUIT NAAR LONDEN TE TIJGEN

- Via Winkelman verneemt De Geer dat Wilhelmina op 13 mei als staatshoofd is vertrokken zonder bestemming
- De Geer wil naar Londen dat hij veilig acht
- Hij deelt mee aan de ministers dat hij de regeringszetel “verlegt” naar het Buitenland
- In Hoek van Holland vernemen dezen de bestemming en wijzen op de ongrondwettigheid ervan

IN GEEN GEVAL WORDT DE ZETEL VAN HET REGEERINGSGEZAG NAAR HET BUITENLAND VERPLAATST

- De ministers Steenberghe en Van Rhijn vinden dat Winkelman in Den Haag moet worden ingelicht
- Zij ontbieden Winkelman en delen mee dat hij “het regeeringsgezag” krijgt
- Vermoedelijk om de grondwetsschennis ongedaan te maken
- Winkelman neemt aan, zonder commentaar

REGEERINGSGEZAG IS ALLE BESTUURSMACHT

- De grondwet kent de term “regeeringsgezag”
- Zij bedoelt daarmee: alle bestuursmacht met doorzettingsbevoegdheid
- Niet de rechtspraak of de wetgeving
- Zo verstaat Winkelman dus zijn competentie
- Daarnaast heeft hij Alle Militaire Gezag cfm de Oorlogswet-1899
- Hij is dus bevoegd tot integrale regeringscapitulatie

BOMBARDEMENT OP ROTTERDAM OP 14 MEI 1940

- Göring oordeelt dat zijn parachutisten bij Overschie niet snel genoeg worden ontzet door pantsertroepen
- Hij beveelt een terreurbombardement op Noord-Rotterdam
- Tactisch onraadzaam, omdat het de oprukking van die troepen belet wegens de branden
- Winkelman ziet in deze actie een dreiging voor Amsterdam en Utrecht

OP 14 MEI IN DE AVOND GEEFT WINKELMAN NEDERLAND OVER

- Hij meent dat hij als regeringsleider een integrale capitulatie kan aanbieden
- Hij ontbiedt de Duitse gezant die dit aanbod per radio-Hamburg wereldkundig maakt
- De opperbevelhebber van de Duitse pantsertroepen, Von Küchler, neemt het aan en geeft op waar de onderhandelingen plaatsvinden
- Hij beveelt een staakt het vuren. Winkelman eveneens.
- Winkelman raadpleegt geen burgerlijke autoriteiten: dit is een militaire zaak
- Aldus vertrekt hij met zijn juridisch expert naar de Christelijke Lagere School te Rijsoord

ONDUIDELIJKE CAPITULATIE-OVEREENKOMST TE RIJSOORD: WAS HET EEN MILITAIRE OF EEN INTEGRALE? WINKELMAN HOUDT HET VAAG

VON KÜCHLER GAAT UIT VAN EEN INTEGRALE, WINKELMAN NIET

- Von Küchler zegt dat hij ervan uitgaat dat er nu “vrede” is tussen Nederland en Duitsland
- De Nederlandse marine mag dus niet vechten, ook niet in de Indische wateren
- Winkelman verwerpt dat: hij zit hier alleen voor het burgerlijk bestuur van het Rijk in Europa
- De geweldshandelingen elders, in de volle lucht en zee, gaan dóór
- Het wordt onder tafel geschoven

WINKELMAN ACHT ZICH PLAATSVERVANGEND STAATSHOOFD IN EUROPA

- Hij deelt mee dat de secretarissen-generaal zullen fungeren als ministers van hun departementen
- Hij zal op hun voordracht wetsbesluiten slaan over onteigeningen, wederopbouw, schadeloosstellingen, aanstellingen
- Hij onteigent de binnenstad van Rotterdam en stelt een regeringscommissaris aan voor de nationale wederopbouw

BEVOEGDHEDEN RIJKSCOMMISSARIS EN REGERINGSLEIDER

- Ze blijven onduidelijk volgens Hitlers' wens
- Conflicten veroorzaken wrijving en wrijving is energie
- Bij een positief jurisdictieconflict zal de rijkscommissaris winnen ongeacht het onderwerp
- Dat volgt niet uit het Volkerenrecht maar uit de actuele machtsverhoudingen

SEYSZ WORDT GEINSTALLEERD. HIJ AANVAARDT NIET "DE REGERING"

TOT AAN "ANJERDAG" BLIJFT WINKELMAN WETSBESLUITEN SLAAN

- Winkelman geeft de secretarissen-generaal mondeling instructie dat zij niets mogen doen of toelaten wat strijdt met het nationaal belang. Zij kunnen Winkelman vragen wat dat belang is en wat het middellijk medebrengt.
- Hij deelt mede dat er een Londense regering is en dat ook deze regelingen kan maken
- Hijzelf is hoogste burgerlijke regeringsautoriteit, maar of hij daardoor regelingen vanwege de secretarissen-generaal onverbindend kan verklaren laat hij in het midden
- Seysz ontbiedt de secretarissen-generaal en deelt mee dat hij verwacht dat zij de beheerstaken als departementshoofd zullen voortzetten als waren zij ministers. Menen zij dat zij aldus hun bediening moeten aanwenden strijdig met het nationale belang, dan moeten ze ontslag aanvragen.
- Seysz zegt hen dat er géén oorlog meer is en geen Londense oorlogsregering. Winkelman het tegenovergestelde.

PRESENTEERT WINKELMAN ZICH ALS NEDERLANDS STAATSHOOFD IN BEZETTINGSTIJD?

- Winkelman tekent op felicitatieregister op Paleis Noordeinde op de verjaardag van Prins Bernhard
- Rijksminister Goebbels is toevallig in Den Haag. Hij ziet dat als een manifestatie van een regeringsleider
- De Luftwaffe laat schijnaanvallen uitvoeren zodat de zaak prestige-allures krijgt
- Winkelman wordt als krijgsgevangenen afgevoerd naar Duitsland en speelt geen rol meer

HET COMPETENTIECONFLICT BREEKT UIT BIJ DE FEBRUARISTAKING 1941

- Hirschfeld van Handel en Nijverheid meent dat de werkverruimingsregelen van Romme nog bestaan
- Hij eist dat uitgetrokken werklozen naar Duitsland gaan om te werken in de oorlogsindustrie
- Hij vindt verder met Frederiks van Binnenlandse Zaken dat de uitgetrokkenen ook geen duurte- en stooktoeslag mogen krijgen van de gemeenten
- In Amsterdam slaat de vlam in de pan. De CPN en CPH maken er een solidariteitsstaking van tegen de Jodenvervolgingen. De Duitsers menen nu in te mogen grijpen.

SEYSZ GEEFT NU DIRECTE OPDRACHTEN AAN DE SECRETARISSEN-GENERAAL

- Hij bepaalt dat Duitse ordemaatregelen altijd gaan boven die van het Nederlandse burgerlijk gezag
- Daarbij komt dat gezag geen toets toe of te bezien of deze maatregelen volstrekt noodzakelijk zijn in verband met de handhaving van enige bezetting
- De Hoge Raad bevestigt dat, wanneer het gaat om wetsbesluiten, de Nederlandse rechter géén oordeel toekomt over de "innerlijke waarde" van dergelijke besluiten en dat hen "kracht van Nederlandse wet niet kan worden ontzegd".

IS DE LONDENSE REGERING DAN WEL EEN SOUVEREINE?

- Er komen geen aanwijzingen van de secretarissen-generaal al handelen zij alsof die regering illegitiem bestaat
- De lagere ambtenarij – burgemeesters – trekt als conclusie dat er géén oorlogstoestand kan bestaan, want Nederland heeft integraal opgehouden souvereniteit uit te oefenen De Indische ambtenarij is van gelijk gevoelen

DE GEERS FATUM 1940-1941

- De Geer meent dat Nederland niet meer in oorlog is met Duitsland en neutraal is in het Verre Oosten
- Bijna alle ministers vinden dat
- Nederland moet een aparte vrede sluiten met Duitsland en diens hegemonie in Centraal-Europa
- Alleen dán zal het zijn koloniaal bezit kunnen houden

DE GEER VERKONDIGT DIT ALS REGERINGSSTANDPUNT AAN CHURCHILL IN HERFST 1940

- Halifax informeert of De Geer een “Vrede van Amiens” (1802) beoogt met Hitler
- Een tijdelijk staakt het vuren ter hergroepering van de geallieerden
- De Geer spreekt niet tegen, verstaat Engels slecht en spreekt en nauwelijks
- Churchill weet genoeg en informeert Wilhelmina

DE GEER WORDT NU ONTSLAGEN

- Wilhelmina benoemt Gerbrandy als oorlogspremier
- De Geer moet naar Nederlandsch-Indië als regeringscommissaris ter beoordeling van de financiële verhoudingen moederland/kolonie
- De Geer onderbreekt de passage naar Batavia vanuit Lissabon en vertrekt naar Berlijn. De laatste legitieme premier is nu buiten Nederland en geldt als verrader